

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

620
110
... évfolyam * 204. szám
1929 Szeptember 8 Vasárnap
* 5689 év Elul 3 *

Engros: Jacques Paucker
Ten. esvár, Str. I. C. Bra-
tianu 8.

ORA-RADIO

Detail:
Constructio
Cluj,
Piața Unirii (Fotér)

Az ötödik alejjah

Montrealban negyven ezer, Londonban 30 ezer zsidó tüntetett drámai demonstrációval a palesztinai angol kormányzás ellen, amely kétszínű politikájának Pandora-szelencéjéből verejtékkel épülő Zsidóországra zúdította az arab felkelők véres zavargásait. Newyorkban harminczar ember egyetlen felkiáltójelként torzított össze tiltakozása jelül az angol konzulátus előtt. A lengyelországi zsidóság gyásznapot dekretált a hősiesség emlékére. A brassói és petrozsényi zsidóság határozatilag mondta ki, hogy a Népszövetséghez fordul panaszával Anglia ellen a mandátumi rendelkezéseinek megszegése miatt. A zsidó lelkiismeret mint egyetlen szav dobant meg a palesztinai események előtt és a zsidó szolidaritás, a közös zsidó fátumra való ráérzés talán még soha ilyen megkapó egységgel nem nyilatkozott meg a zsidó népnek a szélrózsa minden irányába elszórt fiai között, mint most, a palesztinai események véres apropójából. És ha már megtörténtek az események a jövő kialakítása szempontjából meggyújtató elégtételről érthetjük tudomásul, hogy a zsidó lelkiismeret élő és aktív valóság. — olyan erő, olyan energiatörzs, amelyre nyugodt lélekkel lehet még Palesztina ujjiateremtésével is gigászibb feladatokat építeni.

Palesztinában nagyjából helyreállt a rend. Azok a határvillongások, amelyek megittott felbukannak, már nem reánk tartoznak, hanem az angol adminisztrációra, amely most a szellemeket könnyel minden magára szabandó büvészinasként kanyarogva köcsöghesetten hadakozni hátra és hátra a rémek ellen, amelyeket előre nem látó az angol közigazgatástól szökve elhárított politikájával felidézett. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy ha az angol kormány a kezdet kezdetétől fogva eleget tett volna a mandátumból reá háruló kötelezettségének, ezekre a zavargásokra soha nem kerülhetett volna sor. Azok a mézes szavak és nyavias mosolyok, amelyeket a brit hatalom az arabok felé küldött, könnyen és joggal eltulajthatták az arab nép vérmes reményeit. A mandátum lelkiismeretes végrehajtása azonban meggyőzte az arabokat arról, hogy a palesztinai zsidó nemzeti otthon olyan erőkre támaszkodó förtelen valóság, amellyel egyszer és mindenkorra le kell számolniuk. Palesztina a miénk és úgy látszik, ezt nemcsak az arabokkal kell most megértetnünk, hanem azzal a nagy hatalommal is, amely a zsidó nemzeti otthon felépítésének alapjait magára váltatta.

A véres eseményeket követő reakció természetesen nem maradt meg az elemantaris erővel feltörő tiltakozások romantikus fázisában. Weizmann Chaim tárgyalásokat folytatott Macdonald miniszterelnökkel, tanácskozott Lord Passfield gyarmatiügyi miniszterrel. Lord Passfield az angliai cionista szervezet elnöke, és Felix Warburg ugyancsak intervénáltak az illetékes fórumoknál. Az eredmény az lett, hogy a palesztinai angol haderők végül is kategórikus utasítást kaptak minden arab megmozdulásnak csírájában való elfojtására. A zsidó kolonisták és bevándorlók élete és magyona biztonságban van és az arab felkelők százával kerülnek a brit gépjárművek elé. De nem a felkelések vér-

beállítását az, amit mi a mandátárius hatalomtól elvárunk és követelünk. Elvégre a rend helyreállítása legalább is annyira presztizs-kérdése a kontinensek fölött domináló brit birodalomnak, mint amennyiben érdeke az épülő zsidó nemzeti otthonnak. Egyáltalán nem kívánunk represszáliákat és vérontást palesztinai földön, hanem olyan politikát, mely minden arab megmozdulást a priori celtalaná és feleslegessé tegyen.

Az a válasz amelyet az angol gyarmatiügyi hivatal a konkrét zsidó követelések teljesítésére vonatkozólag adott, semmi reményt nem nyújt arra, hogy az angol politika a közeljövőben az események hatása alatt radikális változást szenvedjen. A szocialista Macdonald-kormány hitebben őrzi az angol külpolitikai tradíciókat legreakciósabb kabi-

netnél is. Az angol külpolitika mindig is lassu és nehézkes volt. A kártérítési kötelezettség elismerése tekintetében egyáltalán nem volt kategórikus a gyarmatiügyi hivatal. A vétkes tisztviselők elhelyezése csak bűnösségük bebizonyosodása esetén fog megtörténni, mondják Londonban. Az angol Palesztina-politika megváltoztatásáról beszélni pedig egyelőre nem időszerű.

A gyarmatiügyi hivatalnak igaza lehet. Nem időszerű és nem diplomatikus az angol politika folyamán megváltoztatásáról beszélni. De annál aktuálisabb, annál égetőbb, annál sürgősebb a zsidó politika ritmusának megváltoztatása. Weizmann kijelentette Londonban: egyetlen hajó sem fog Palesztina partjain horgonyt vetni anélkül, hogy

azokból chalucok ne szálljanak ki Erec Jiszraél földjére. Ez a világ zsidóságának válasza az arab attackra. Eltemettük és elcsirattuk halottainkat, beköltöttük sebesültjeink véres sebeit és felkészültünk egy új, az összes eddigieknél nagyobb, elkecserelettebb és lendületebb alijára. A Palesztina hivataloknál ismét egyre többen jelentkeznek élet-erős, tetterős és dacos zsidó fiatalemberek. Egyetlen vágyuk, minél hamarabb kijutni a Szentföldre akár mint chalucok, akár mint a zsidó történelmi és nemzeti vagyont és tradíciókat védő légionisták. A világ zsidóságának szolidaritása lehetővé fogja tenni, hogy a frissen hantolt sírok fölött meginduljon egy minden eddiginél szebb és jobb zsidó élet.

(k. r.)

Közös listával indulnak az összes ellenzéki pártok a községi választásokba

(Bucuresti-Bukarest, szept. 7. Az Új Kelet tudósítójától). Az ellenzéki vezetők között tárgyalások vannak folyamatban, amelynek célja az, hogy a liberálisok, a keresztények és a lapisták közös listával induljanak a novemberben esedékes községi választásokba. Aversen táborok, aki most tért vissza külföldi nyaralásából, tárgyalásokat folytatott ebben az irányban dr. Lupuval, aki viszont Duca volt belügyminiszterrel folytatott megbeszélést. A koalíció révén az ellenzéki vezetők azt szeretnék elérni, hogy leg-

alább Bukarestben és a nagyobb városokban megbuktassák a kormánylistát a községi választásokon, mintán a falvakban a nemzeti parasztpárt változatlanul nagy népszerűségnek örvend. A Curenul jelentése szerint egyébként Bratianu Vintilát a liberális vezetők meggyőzték arról, hogy ha a liberális párt kormánybuktató akcióba kezd a kormány ellen, úgy feltétlenül önmagát fogja kompromitálni, mert a kormány megbuktatása egyelőre teljesen lehetetlen. Erről egyébként Bratianu Vintilának volt al-

kalma meggyőződni ama beszélgetés során, amelyet Joachimstahban Buzdugan régenssel folytatott. A liberális vezér egyébként is kitétte volna magát annak, hogy pártjának egy jelentős része nem követi a kormány elleni erőltetett kampányban. Így aztán Bratianu Vintila leteft a gyors kormánybuktatás gondolatáról és az ellenzéki pártok egyelőre megelégszenek azzal, hogy részleisikereket vívni ki a községi választásokon a kormánnyal szemben, — ha ez ugyan sikerülni fog.

Revízió alá veszik az állam egész adórendszerét

A pénzügyminisztériumban már az 1930. év költségvetésén dolgoznak

(Bucuresti-Bukarest, szept. 7. Az Új Kelet tudósítójától). A pénzügyminisztériumban máris dolgoznak az 1930 évi költségvetés elkészítésén. Az új költségvetés már a módosított számviteli törvény alapján készül el és annai struktúrája az eddigiekkel szemben radikálisan megváltozik. Az új költségvetés alkalmával revízió alá veszi végül a kormány az állam egész adórendszerét. Ismeretes ugyanis,

hogy a most fennálló adószisztema szociális szempontból súlyos igazságtalanságokat tartalmaz, amennyiben az adóterheket bizonyos társadalmi kategóriákra összpontosítja és éppen azoknak nyújt lehetőséget az államterhek viselésének elkerülésére, akiknek elsősorban és a legnagyobb mértékben kellene az adófizetésben részesedniük. Az új költségvetés az eddigi beosztással szemben „rendes bevételek” és „ren-

des kiadások” fejezetekre oszlik. Az ellenőrző pénzügyi tanácsosok, akik minden minisztérium kiadásait kontrollálják és akiknek ellenjegyzése nélkül ma már egy banit sem lehet a minisztériumokban kifizetni, ugyancsak fontos szerephez jutnak az új költségvetés elkészítésénél. Az ellenőrök törölni fogják azokat a fiktív kiadásokat, amelyeket eddig az egyes minisztériumok a megfelelő ellenőrzés hiján felvehettek költségvetésükbe.

Henderson: Palesztina a zsidóság otthona kell mdradjon

A Jisuv tiltakozik az események ellen

Genf, szept. 7. Az Új Kelet tudósítójától). A Népszövetség tegnapi ülésén megvitatásuk került a palesztinai helyzet. Henderson angol külügyminiszter hosszú expozét tartott az eseményekről, majd elmondotta, hogy augusztus 31-ig a halottak száma 126-ot, a sebesülteket 303-at tett ki. A zavargások okait — mondotta Henderson — nehezen lehet megtalálni. A külügyminiszter kijelentette végül, hogy az angol kormánynak szilárd elhatározása az, hogy Palesztinában helyre állítja a rendet és a közigazgatást a Balfour-deklaráció szellemében való tevékenység utasítja: Palesztina a zsidóság nemzeti otthona kell hogy maradjon.

London, szept. 7. Csütörtökön egész nap nyugalom volt Palesztinában. Angol repülőgérek szakadatlanul cirkáltak az ország fölött, hogy esetleges mozgólásokról idejében jeleket tölthessenek a hatóságoknak.

A francia hatóságok Szíriának Szafeth vidékét környező határát ismét megerősítették, hogy arab törzseknek szíriai területre való behatolását megakadályozhassák.

Jeruzsálem szept. 7. Jeruzsálemben és egész Palesztinában a tegnap gyásznapot tartottak. Az összes üzletek zárva voltak. A templomokban istentiszteletet tartottak az áldozatok emlékéért. Jeruzsálemben a város egész zsidó

lakosságának részvételével demonstratív felvonulást rendeztek az arab támadások elleni tiltakozás jelül.

TÖMEGESEN JELENTKEZNEK A ZSIDÓ LEGIÓBA

A bukaresti zsidó nemzeti szövetség-nél nagy arányokban folyik a zsidó ifjúság jelentkezése a palesztinai légióba. A hadügyminiszter — mint már közöltük — engedélyezte a légió felállítását, most a vezérkar engedélye van hátra. Egy küldöttség ma megjelent a bukaresti angol követnél, sürgetve az angol miniszterelnök választását a minapi gyűlés határozati javaslatára, amelyet távirati-g juttattak el Macdonaldhoz.

Nagyméretű zsidó bevándorlás fog megindulni, ha Palesztinában teljes lesz a nyugalom

Weizmann a londoni tiltakozógyűlés előtt bejelentette, hogy a zsidó népnek fel kell készülnie az ötödik alijára. A megtámadott kolóniák megvédhették volna magukat, ha az angolok le nem fegyverzik és ki nem lakoltatják a telepéseket. Békeáramlat indult meg a Jeruzsálemi arabok körében. A gyarmatügyi kormány érzéketlen marad a zsidó követelésekkel szemben

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. Az Uj Kelet tud.) — A brit gyarmatügyi minisztérium legutóbbi kommunikéje szerint, amelyet kedden délután adtak ki Londonban, egész Palesztinában rend van, csak északon fordulnak még elő lokális összetűzések. Nyolc mérföldnyire és nyugatra Tiberiastól az angol csapatok összeütköztek az arabokkal, akiket sikerült visszaverni hosszú kézitusa után. Tiberiastól északra, Jaszod Hamalanál több letartóztatás történt. A transzjordáni arab törzsek magatartása kielégítő, két kisebb északi vidéktől eltekintve. Ezzel egyidejűleg a gyarmatügyi hivatal még egy jelentést tett közzé,

melnyben közli, hogy a palesztinai kormány utasítást kapott a zavargások bűnöseire vonatkozó adatok sürgős összegyűjtésére, még mielőtt ezek a bizonyítékok megsemmisülneek. A brit csapatok aktív módon segítik a palesztinai kormányt abban, hogy a rendet teljesen helyreállítsa és a bűnöseket bíróság elé állítsa. A bűnösek nagy száma miatt az ügyeket sommásan fogják letárgyalni. A bíróságok pártatlansága biztosítva van. Londoni cionista körökben a gyarmatügyi hivatal jelentését kielégítőnek tartják és ezért dr. Weizmann végleg feladta azt a tervét, hogy Genfbe utazzék.

tekintetben semmit sem tehetnek, mert a lefegyverzési rendelet végleges és nem vonható vissza.

A hatóságoknak ez a döntése Jeruzsá-

Jeruzsálem zsidó városi tanácsosai nem ülnek le az arabokkal tárgyalni

Jeruzsálem, szeptember 7. — Keith Doach őrnagy, Jeruzsálem kormányzója elmondta, hogy összehívja a városi tanácsot és ezen az ülésen felhívta volna egy zsidó, mint az arab tanácsnokokat, hogy tegyenek nyilatkozatot a lefolyt események ügyében. A zsidó tanácsnokok azonban visszautasították, hogy részt vegyenek a tanácskozáson és ezt az arab tanácsstagoknak a harcok során tanúsított magatartásával indokolták meg.

Egyébként úgy kérik, hogy az arab tanácsnokok sem vettek volna részt a zsidókkal való közös megbeszélésen.

A nagyműft is visszautasította a kormánynak azt a kívánságát, hogy látogasson meg azokat a falvakat ahonnan a zavargások kiindultak és nyugalomra intse az arabokat.

A fenti híradással egyidejűleg a Zsidó Távirati ügynökség egy másik jeru-

lem zsidó negyedeiben csak fokozta a biztonság hiányának érzését.

Különösen gondot ad a héber egyetem, amely teljesen védelem nélkül áll.

Amikor ugyanis a zavargások kitörésekor a kormány speciális zsidó rendőrséget állított fel és azt fegyverrel is ellátta, a héber egyetem örei is kaptak fegyvereket de most azokat elvették tőlük.

Azt, hogy a brit rendőrség milyen szigorúsággal jár el a zsidókkal szemben és hogy egy speciális zsidó rendőrségre mennyire szükség van, a következő eset bizonyítja: A zsidó városi tanács épületének lépcsőin egy angol rendőr megszólitott egy zsidót, aki történetesen nem fordult angolul és így nem értette meg, hogy a rendőr mit akar tőle, tehát nem állt meg, mire a rendőr egyszerűen lelötte a szerencsétlent.

zsálemi jelentést közöl, amely szerint, prominens arab körökben a békelehetőség jelei mutatkoznak.

Erre való tekintettel a palesztinai cionista Exekutive megbízta a Waad Leumi (Nemzeti Tanács), igyekezzen módot találni az arabokkal való megértés helyreállítására. Erre a Waad Leumi újabb proklamációt adott ki azzal a céllal, hogy a még mindig izgatott közvéleményt megnyugtassa.

A harcok során igen gyakran előfordult, hogy szorongatott arabokat a zsidók mentették meg,

de ennek megfordítottja is megtörtént. Nagy zsidó munkást, aki a Rockefeller-múzeum építésén dolgozott, az arab csészejék megtámadta. A helyzet nagyon komolyra fordult, mire a zsidókat 11 arab munkástársuk mentette meg a biztos haláltól.

Weizmann: „Nem egy új Fehér Könyvet, hanem Kék-fehér Könyvet akarunk“

A kétség, az elkeseredés, a gyász és a felháborodás napjaiban a Cionista Szervezet és a Jewish Agency vezetői megfeszített erővel dolgoztak, hogy Palesztina kétszere gyors és megfelelő segítséget szervezzenek a rend és a nyugalom helyreállítására, továbbá a sérelmes intézkedések visszavonása és a zsidó követelések teljesítése érdekében. Erről a hatalmas diplomáciai és politikai munkáról, amelynek igazgalmi dr. Weizmann beteggé tették, már többször beszámoltunk. Mégis szükségesnek tartjuk leközölni Weizmannnak azt a beszédét, ame-

lyet a londoni zsidóság nagy tiltakozógyűlése előtt mondott el a Londoni vezetőségével folytatott egyik megbeszélésen.

— Amikor legutóbb 1921-ben Jeruzsálemben és Palesztina más részében zavargások voltak. — mondotta Weizmann — később arra kényszerítettek minket, hogy elfogadjuk az angol kormány Fehér Könyvét, amely a Balfour-deklarációt módosította. Most azonban semmiféle változásba nem fogunk beleegyezni. Ezúttal nem Fehér Könyvet, hanem Kék Fehér Könyvet akarunk.

Erőszakkal ürítették ki a kolóniákat

Kairóból jelenti a Zsidó Távirati Ügynökség (ITA): Jeruzsálemből érkezett telefonjelentések részletesen beszámolnak a zsidó kolóniák kiürítéséről.

Huldtában a telepések hősiessé védekeztek az arabok ellen és nyolc órán keresztül tartóztatták fel a támadókat.

Amíg megérkeztek az angol csapatok, amelyek visszaszorították az arabokat. De a segítségben nem volt sok közönet, mert a brit csapatok azonnal lefegyverezték a zsidó kolónistákat és a falu kiürítésére kényszerítették őket. Amikor a lakosság elhagyta a községet,

az arabok behatoltak és felgyújtották a kolóniát, anélkül, hogy ebben bárki is megakadályozta volna őket.

Ekrón kolóniát is erőszakkal evakuálták.

A zsidó parasztok tiltakoztak ez ellen, mert biztos volt, hogy a kiürítés után minden vagyonuk védtelenül az arabok prédájá maradt.

A kiürített kolóniák lakossága többször is vissza akart térni lakóhelyére, de az angol katonaság mándannyiszor ismét a kolóniák elhagyására kényszerítette őket.

Általános tiltakozás a zsidó védőrség lefegyverzése miatt

A másik súlyos zsidó sérelem az önvédelmi csapatok lefegyverzése, amely miatt a jisiv körében még mindig nagy az elkeseredés. A lefegyverzés ellen a Cionista Szervezet is bejelentette tiltakozását Londonban, ahol dr. Weizmann Chaim professzor azzal a követeléssel fordult a gyarmatügyi minisztériumhoz hogy haladéktalanul állítsák helyre a szabad beszédkötést a londoni és jeruzsálemi Exekutive között. A gyarmatügyi hivatal elegendet tett ennek és dr. Weizmann a következő táviratot kapta Jeruzsálemből:

lefejezésére. Erre az Exekutive ismét a kormánynál interveniót és annak figyelmét felhívta arra, hogy

Jeruzsálem arab negyedeinek erős arab védőrsége van, amelyek ezeknek a negyedeknek biztos védelmet nyújtanak ezzel szemben a zsidó negyedeik váratlan zavargások esetére nem rendelkeznek megfelelő számú rendőrséggel,

amely megvédené őket és ezért egyáltalán nem nélkülözhetik a zsidó rendőrséget. A hatóságok azonban erre az érvelésre azt a választ adták, hogy ebben a

Gyomorégést rojtna szűret, **gyomor-fekélyt** rövid időn belül gyógyít, **gyomor-scvultengés** elmarad, ha a bajk ellen a **CIGELKAI IÓDOS GYÓGYFORRÁSOK** hydrocarbonatos István-vízét issza. Kérje mindent. Ismertetőt küld a cigelkai források romániai vezérképviselete Ariniş (Egerhát), jud. Salaj.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

HOTEL METROPOL BUKAREST

A királyi palotával szemben.

Modern komfort! **Az UJ KELET** minden olvasója **Modern komfort!**

15% kedvezményt kap a szobaárakban, ha felmutatja ezt a hirdetést!

A számok beszélnek!!

Őszi szezoncikkeim legjobb minőségben engross árban kerülnek **detail osztályomban** eladásra.

Divat Kascha	Lej 48.-
Francia divat Kascha	Lej 56.-
Egész finom francia Kascha la. la.	Lej 75.-
Crepp de chine minden divatszínben	Lej 390.-

Szezonnyitó reklámom:

1 m. 130 cm. széles tiszta gyapju kosztüm és ruhaszövet minden divatszínben **Lei 245.-**

Kérjen mintákat! Ellenőrizze kirakati árait!

BIRÓ

női divatháza CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 11/a.

Női és férfitruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Legjo legolo

A tömege

Régen megszűnt városi ucca gázszivelő, mélyző, való. Merem állita megváltó gondolat gon szenvedett harkki kereszteszöld guldó autó sofft-rántrombitált. (A tisztelet a kivé. káj.típust repreze gőjtő a technika érzetik a gyalog izakuk van: való emberek jórészné alig telik, nemhogy

Itt Erdélyben n legelőre a kisváro dőlünk tul s így amikor nyugodt le az ucca egyik oldá kül, hogy az autó S az emberek nem különös ajándéka igazán nem elraga világnak ebben a t-re esünk a matól.

Igészen más a l gaten. A lapokba dül London uccáir eloztak egy év al zatok közül 833 g aldozatokat karam az örök világhossá Párisban egy hón volt az autókatas elcsétek száma. E sem sokkal keves tem az Aldezatok jelöléssel, smrt m nens háboru elese kai fejlődés, a na indított az embere

Háboru, valósá melynek hádszinté lübböznek a form adott jelentésektő talaban nem kato nu a statisztika nőkei. De a hábo áll, hogy nem a n autómobiljai rövid tónak" magaslá ugyan máris nem tesék csak analj Egy év alatt, — teség-listát vessző száz-százötven n szük középvarosáb vetkezésben elpus nosan százötven- százezer elesett eg nem világháborus La nem vesszük te hunka újabb gőzokat és bacill

A világ technik avosi tudomány

G

Nagy

Külö

Minden palesztinai hajóból chalucok fognak partra szállni!

Egyetlen hajó sem fog Palesztina partjai mellett elhaladni, mely bizonyos számú chalucot ne hozzon az országba.

Mihelyt az országban a helyzet nyugodt lesz, hatalmas bevándorlásnak kell megindulnia. Az angol kormány egyetlen válasza a lefolyt eseményekre csak a mandátum eleve valóssá tétele lehet. Ezzel kapcsolatban emléjtük meg, hogy a Hechalutz-szervezet varsói központja a jernzsalemi munkásszervezetektől táviratot kapott, amely a következőképpen szól: „Készítetek elő egy nagy alijját. Halpern, Frumkin”.

A zsidó követelések sorsa

A jelek szerint tehát a zsidó bevándorlás tekintetében Anglia teljesíteni hajlandó a zsidó nép általános követelését. Másrészt áll azonban a dolog a zavargások során szenvedett károk megtérítésével. Ebben a kérdésben a gyarmati hivatal hivatalosan közölte ugy a Cionista Szervezettel, mint a Jewish Agencyvel, hogy még csak kilátásba sem helyezheti a zavargások áldozatainak kártérítését. Mindemellett a gyarmati hivatal arra mutatott rá, hogy

a palesztinai kormány talán el fog-

Ja ismerni a kártérítés szükségességét.

A zsidó önvédelmi csapatok lefegyverzésének kérdésében a gyarmati hivatal azon az állásponton van, hogyha a zsidókat le nem fegyverezik, talán még súlyosabb összeütközésekre került volna a sor.

Azt, hogy a brit politika új orientációja tekintetében állást foglaljon, a gyarmati hivatal még nem tartja időszzerűnek.

Használóképpen nem hajlandó a gyarmati hivatal akár egyetlen palesztinai kormányhivatalnokot elbocsátani, amíg az illetők bűnösségének, vagy ártatlanságának kiderítésére hivatott vizsgálat nincs befejezve.

Henderson vállalta a román-magyar optánsügy előadói tisztét

Vészi József magyar delegátus felszólalása a Népszövetségben a magyarországi sajtótermékek ügyében

Genf, szeptember 7. A népszövetségi plenáris ülés mellett tegnap este tartotta meg a népszövetségi tanács is első ülését. Ezen az első ülésén mindjárt napirendre került az optánsügy, melyben Adachi japáni delegátus azt indítványozta, hogy kérjék fel Henderson angol külügyminisztert a kérdés előadójának. Titulescu helyeselte az indítványt. Apponyi Albert gróf Magyarország nevében főlegesen mondta az újabb előadó kijelölését, miután a magyar beadvány amiről részletezi a dolgot, hogy a tanács emek alapján is dönthet. Ha azonban a tanács — mondotta Apponyi — mégis előadót jelölne ki, akkor megtszítettetésnek venné, ha ezt a tisztet Henderson töltené be. Rövid vita után, miután Henderson köszönettel hajlandónak mutatkozott elvállalni a megbízást, az elnök enunciaita Anglia külügyminiszterének előadót megbízását azzal a hozzátevéssel, hogy ezután az optánsügyben az érdekelt két fél közvetlenül érintkezék az előadóval.

Genf, szeptember 7. Az ugyancsak tegnap ülésező második főbizottság összejövetelén Vészi József magyar delegátus felhívta a figyelmet a magyar szellemi termékek szabad terjesztésének megakadályozására. Csehszlovák hatóságok által kiállított okirattal igazolta, hogy Csehszlovákiában teljesen politikamentes magyar sajtótermékeket is visszaküld a posta, vagy elkozza azokat. Például felhozta a Sakkujás, Divatlap, az Evangélikus Naptár, a Katolikus Gyermeklap és a Zsidó Hitközségi Közlöny elkobzását.

— Jugoszláviában és Romániában pedig

— mondotta Vészi József — a postán küldött sajtótermékek elkobzásáról nem is értesítik a feladót. Csehszlovákia delegátusának hozzászólása után, Loucheur elnök kérte Vészit, hogy javaslatát vonja vissza, mert a kisebbségi ügyek nem tartoznak a bizottság elé. Vészi eleget tett a felszólításnak, mert — amint mondta — célját részben elérte azzal, hogy felhívta a figyelmet arra az injuriára, mely a szellemi termékek szabad terjesztését akadályozza meg. Ugyanakkor figyelmeztette Loucheurt arra is, hogy megokolásában té-

ved, mert Magyarország panasza ebben a kérdésben nem kisebbségi panasz, hanem egy szuverén népszövetségi tagnak tiltakozása az ellen, hogy tudománya, irodalma és sajtója elé túrhetetlen akadályokat állítsanak. Loucheur válaszában megköszönte Vészi előzékenységét és kérte a szövegre jelentkező román és jugoszláv delegátusokat, hogy szintén tekintsek az ügyet befejezettnek. Mazurancics jugoszláv delegátus mégis beszélni akart, amit Loucheur elnök tapintatos energiával megakadályozott.

Apponyi tiltakozni fog az optánsügy tárgyalásának újabb elhalasztása ellen

Genf, szept. 7. A népszövetségi tanácsnak azt a döntését, hogy az optánsperben új előadót választ, Titulescu elfogadta, Apponyi gróf ellenben ellene foglalt állást és a vita azonnali megkezdését kívánta. Titulescu többek között kijelentette, hogy Románia nem tekint magát adósnak egyetlen centimessel sem ebben az ügyben, amely minden körülmények között sem tekinthető egyébként, mint a békeszerződésből folyó kötelezettségek keretei közé tartozó ügynek. A tárgyalást el kellett halasztani, hogy Hendersonnak az új előadónak ideje legyen a kérdést áttanulmányozni. Valószínű, hogy a jövő ülészakra fogják a vitát

halasztani, amikor Henderson elkészül előadói jelentésével.

Népszövetségi körök szerint Magyarország azért elégedetlen ezzel a határozattal, mert szeptember 15-én ül össze a keleti jövőtételi bizottság, amelyet a hágai konferencia hívott létre és amelynek alkalmá lesz foglalkoznia az optánsüggyel, amennyiben tanulmányozni fogja a szerződésekből folyó összes kötelezettségeket és azokat a panaszokat, amelyek ezekből származtak. Hír szerint Apponyi gróf tiltakozni fog a népszövetség közgyűlése előtt a tanács határozata ellen. Ebben az esetben természetesen Titulescu is reflektálni fog.

A bukaresti Majestic-szállóban öngyilkos lett egy aradi mérnök

(Bucuresti-Bukarest, szept. 7. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délelőtt 11 órakor a Majestic-szálló alkalmazottjai revolverdörrenést hallottak a 61. számú szobából. A hamarosan értesített rend-

őrség segítségével betörték az ajtót. A szoba pamlagán halva találták Zodor (Zádor?) Henrik aradi mérnököt, aki ma reggel érkezett a fővárosba. Az öngyilkos mérnök halántékán lőtte magát és pilla-

natok alatt kiszenvedett. Asztalán három levele találtak, amelyeket a hatóságok magukhoz vettek. A holttestet elszállították a morgueba.

'ROYAL' amerikai írógép legújabb modelljei szenzációsak

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkényszerű rékült bemutatását. — **Royal nagy gép 92 betűvel. Royal Portable 88 betűvel.** Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselő: **Goldstein, Oradea, Str. Avram Jancu 5. Telefon 2-97. szám.**

Fürdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet fönnakadás nélkül küldhessük.

Apold gyermekeidet HOFER-hintóporral!

„Bremen“ szállítási vállalat

Jól Olcsó! Megbízható!

Vállal 6 kerekű teherautóval: személy és áruszállítást, helyben és vidéken.

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 67/a. Telefon 39.

A Deauville-i és Vichy-i elegancia versenyen a tiszta selyem

HAROM KORONA
védjegyű harisnya
aranyérmert nyert.

L'Union Biztosítási Részvénytársaság

Biztosítások minden ágban.

Keres képviselőket és a szakmában jártas ügyvédöket az ország minden városában. Ajánlatokat Bucuresti, Casuta postala 114-re küldendők.

A CLUJ:

Tacámul ezüstáruháiban

Telefon 4-82

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb esztergálatban megrendelhetők. — Vizsonteladónak: „TACAMUL” ezüstáruháry Cluj, Strada N. Iorga 11/A

הנה ערשינון אים עממם וילכר: כל קרש חובה אנה אנדערע לייבער. אירומם העלמער, מעדער-שספעל אנה ועמלכע רייסע ליע געגעשמענער

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii 9.
Fiókintézetek: Dej—Dés, Beclean—Bethlen, Jibou—Zsibó, Zălau—Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.
Engedélyezett devizahely

Milliók...
Lőb Mihály

(Cluj Kolossva...
Kolozsvaron és két embert. A a nyomozást és órától egészen a doán tartottak a

A szenzációk...
meglepetés

Megindult tehát...
hály és Harnik

KÉRJEN
„Nora”
BERLIN-
A VILAGHIRŰ

ÜN
-Rádiót
CHARLOTTENBURG
MARKA

Milliók váltóhamisítással vádolja cégvezetőjét a kolozsvári Hunwald-tükörgyár

Lőb Mihály azzal védekezik, hogy jogában volt a váltókat aláírni

(Cluj Kolozsvár, szept. 7. Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Hunwald tükörgyár tulajdonosa Hunwald Gyula tegnap feljelentést tett a cég könyvelője Lőb Mihály és Harnik Dávid beszercei ügyére nagykereskedő ellen. A büntető feljelentés alapján, amely többrendbeli váltóhamisítással vádolja a Kolozsváron és Besztercz közismert két embert. A rendőrség megindította a nyomozást és szombaton reggel nyolc órától egészen a késő esti órákig, állandóan tartották a kihallgatásokat.

A FELJELENTÉS VÁDJAI

A szenciaként ható bűnügyet — a feljelentés szerint — a véletlen robbantotta ki. Hunwald Gyula a cég tulajdonosa, hosszabb ideig külföldön tartózkodott és csak a napokban tért vissza. Vajon ekkor éppen neki kézbesítették ki az egyik kolozsvári bank avizióját, amelyben értesítik, hogy egy 240 ezer lejes váltóját leszámították. Hunwald meglepetéssel vette tudomásul ezt az értesítést, mert az utóbbi időben váltót már csak azért sem írhatott alá, mivel külföldön tartózkodott, az avizió szerint a váltó pedig távollétében töltötték ki. Felment tehát a bankba és kérte a váltó felmentését. És itt következett a másik meglepetés.

Az aláírás nem volt a Hunwald kézírása.

Megemlít tehát a házivizsgálat. Hunwald Gyula kezdetben háziilag akarta elintézni az ügyet. Tárgyalások indultak a cég megbízottai és Lőb Mihály, valamint Harnik Dávid között.

Dr. Harnik és dr. Horváth ügyvédek kérték az ügyet Harnik Dávid beszercei nagykereskedőnél jártak az ügy békés elintézésére érdekében, de a tárgyalások nem hozták eredményre és ezért indult a büntető feljelentés Lőb Mihály és Harnik Dávid ellen.

Lőb Mihály egyáltalán nem tagadta, hogy

a váltót ő írta alá etaoi mfowog kökr a váltóra ő írta rá Hunwald nevével de hivakozott egy 1926-ban kiállított közjegyzői okiratra, amelynek alapján ő erre fel volt jogosítva.

MIT MOND A CÉGTULAJDONOS?

Hunwald Gyula munkatársunknak az ügyre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Lőb Mihály távollétemet használta fel arra, hogy váltóhamisításait végrehajtja. Ha ez a hamisított váltó vélet-

lenül nem egy olyan dátumra van kiállítva, amikor én nem tartózkodtam itt-hon, talán máig sem jövök rá üzérkedésire.

A váltókat Harnik Dávidon keresztül értékesítette Lőb és állítása szerint körülbelül 200 ezer lejt tesz ki a hamisított váltók értéke.

Előtte azonban minden váltó gyanus és nem tartom kizártnak, hogy még eltávozásom előtt is aláírta nevemet néhány váltóra. Hogy ezeknek az összegük mennyire rug, azt csak a könyvek áttanulmányozása után lehet majd megállapítani. A könyvek eddigi jelentés szerint, hiányosan és hamisan voltak vezetve. Az egyes tételek közötti eltérés körülbelül másfélmillió lejt kárt mutat ki.

LŐB MIHÁLY NYILATKOZATA

Lőb Mihály, aki szombaton este félkét órakor megjelent szerkesztőségünkben a következőképpen adja elő az esetet:

— Én a Hunwald tükörgyárnak a

cégvezetője voltam és mint olyan, jogomban volt a céget per procura jegyezni. Erről a tényről közjegyző előtt tett nyilatkozatot mutattam be a rendőrségnek. Hunwald Gyula eltávozott pár héttel ezelőtt a városból és tekintettel arra, hogy cégjegyzői minőségemben a törvényeséknél nem voltam bejegyezve, de szóbelileg felhatalmazott arra, hogy váltóra ráírjam a nevét. Ez különben nem először fordult elő. Amikor Hunwald Gyula a firdőről hazajött referáltam neki a történetekről és többek között arról is, hogy a beszercei Harnik Dávid cégnek hat darab, összesen 140 ezer lejt értékű, ugynevezett pince-váltót is aláírtam. Hunwald Gyula tudomásul vette a bejelentésemet sőt később a Harnik cégnek még egy 410 ezer lejes váltót adott. Egyébként a 140 ezer lejért, hábar nem tartozom még polgári felelősséggel sem, garanciát vállalok és lejáratkor a váltók a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál deponálendő összegből ki lesznek fizetve.

Teljesen szabaddá teszik a sóárusítást

Mindenkinek adnak ezután sóárusítási engedélyt. A Cassa Autonoma első félévi jelentése

(Bucaresti-Bukarest, szept. 7. Az Uj Kelet tudósítójától). A Casa Autonoma most tette közzé első félévi jelentését. A jelentés mindenekelőtt konstatálja, hogy a sóárusítás jelenlegi rendszere nem kielégítő, túlságosan kevés a sóáruda, amelyek 50-60 kilométeres körzetben monopoljoggal vannak felruházva, ami a só-

fogyasztást is befolyásolja. Elhatározták ennél fogva a jelenlegi monopolisztikus rendszer megszüntetését és

ezentúl mindenkinek adnak sóárusítási engedélyt, aki a feltételeknek megfelel.

A sóbányák mellett expediciós irodát fognak létesíteni, amely a rendeléseket

— vagontételekben — le fogja szállítani.

A Casa Autonoma pénzügyi jelentése szerint egyébként az elmúlt hat hónapban a bevételei 3 milliárd 245.520.693 lejt tettek ki, míg a kiadások 1 milliárd 629 millió 166.405 lejtet tettek ki, ebből 242 millió 156.296 lejt még az intézet létesítése előtt lett folyósítva, a többi azóta.

— Csehszlovákia hárommilliárd csehszlovák kártérítést követel Magyarországtól a bolsevista betörésért. Hágából jelentik: A hágai konferencia albizottságában szeptember 15-én szóba került az a cseh követelés is, amelynek értelmében a csehek azt kívánják, hogy Magyarország a bolsevista betörésért két és fél-hárommilliárd csehszlovák kártérítést fizessen.

Panaít Istrati rágalmaszásaért beperelte az Ordinea című liberális lapot

Bucarestből jelentik: A Lupta mai számában Panaít Istratinak a lap főszerkesztőjéhez intézett nyílt levelet közli. Ebben a hírneves író reflektál az Ordinea című liberális lapnak ellene intézett támadásaira. Az Ordinea azt állította, hogy Panaít Istrati a kormány zsoldjában áll, hogy 1916-ban megszökött, hogy ne legyen kénytelen uniformist ölteni és utlevél nélkül hagyta el az országot. Panaít Istrati kijelenti, hogy az Ordinea állításai rágalmak. A kormánytól nem kap semmit, katonai kötelezettségének eleget tett és az országból rendes utlevéllel távozott. A lap ellen rágalmaszás címen sajtópert indít a legszélesebbkörű bizonyítás felajánlásával. Ha a bizonyítás az Or Ordineának sikerül, akkor soha többé tollat nem vesz a kezébe, de ha nem, akkor az Ordineat rágalmaiért a méltó büntetésben kell részesíteni.

Hirdessen az Uj Keletben

Legrégibb tűzoltófelszerelési gyár
Mindenféle tűzoltóeszközök és felszerelések
Jul. Teutsch
gépgyár, Brassov.

Cserépkályhák

legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban.
Elsőrendű gyári árak.
Kérjen árajánlatot!!
„Terracotta”
cserépkályha gyári lerakat
Brassov, Vasut-u3/a

Dicsőségnek szárnyán messzire száll e hír. Világ királynak királya a „ZEPHIR”

Több mint 20.000 db. használatban.

10 kgr.
fával fűt egy normal szobát.

24 órán át.
Még ma kérjen árjegyzékét!
Képviselet minden nagyobb helyen.
Gyártja:

Szántó Dezső és Fia
redőny- és kályhagyára
ORADEA.

Acéllemez-redőnyök,
Esslingeni faredőnyök.

VILAGKÖRÜLI ÚTJA

Lakástakarítást ingyen
legújabb rendszerű villamos porszívóval,
egy órán át, próbára, egy izben eszközöl!

Markó V. műszaki iroda Cluj, Strada N. Iorga 11. szám. — Telefon 453.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bászai zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Lipszani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomá: csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A hősök erdeje

Erec Jisrael elkarszatosodott hegyeiből egy új erdő fog kinőni és Erdély zsidósága büszkén fogja vallani, hogy ezt az erdőt ő ültette. Egymásután érkeznek Erdély városaihoz a jelentések, hogy kezdetét vette a fák gyűjtése, hogy a legjobb zsidó erők álltak ennek a szent célnak a szolgálatába. És minden zsidó mellénk fog állni, ki fogjuk érdemelni az egész világ megbecsülését, mert mi voltunk az elsők, akik méltó módon áldozunk eszett hőseink emlékének.

Más népek márványba és ércebe öntik nagyjaiknak az emlékét, a zsidók élő fákat ültetnek és a mi halottaink még elmúlásukban is a jövű fölé fognak őröködni. A hősök erdeje memento lesz azoknak, akik most romboltak, élő tanúság, hogy a pusztításra is építéssel, új alkotásokkal felelünk.

Incidens a kisantant körrepülés versenyén. Prágából jelentik: A Narodny Listy cikket írt arról, hogy a kisantant körrepülésének máris meg van a maga diszharmonikus incidense, amely a kisantant államok szolidaritására igen rossz fényt vet. A cikk szerint Balla eszélszlovák repülőkapitány Bukarestben kénytelen volt a versenyből elállni, mert a versenybizottság hirtelen igen hátrányos változtatást meg a fészek gépek teljesítményének értékelési formuláját. A Narodny Listy inkorrektnek nevezi ezt az eljárást.

A Schneider-kupa és a londoni vendéglők. Londonból jelentik: A Schneider-kupaért holnap kezdődik a nagyszabású repülőverseny. A versenyen minden repülőgépet külön indítanak. A harmadik mérőföldes pálya végén időmérő bírók állnak, akik egymással állandó rádióösszeköttetésben lesznek. Az angol rendfenntartó hatóságok másfél millió becsült adózónló érdeklődők tömegét. A környékbeli vendéglők négy millió szendvicses és kétfélmillió üveg sört rendeltek, hogy a fogyasztásnak eleget tessenek. A walesi herceg és MacDonald miniszterelnök az Argus nevű repülőgép anyabájáról nézik végig a versenyt.

Asztma és szivbetegség, mell- és tüdőbaj, görvény- és angolkór, pajzsmirigyagyobboldás és golyvaképződés esetében a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és belek működését kihatón szabályozza. Európai és amerikai klinikusok sorvadások egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használatát folytán lényegesen enyhültek. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan,

egyengült és állandó felfújásban szenvedők ne használjanak mást, mint a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mely elősegíti a vörsvérsejtek képződését kitűnő étvágyat idéz elő és ennélfogva a legjobb hizaószer. A beteget és gyengékedőt erősíti és életvidámmá teszi, a munkakedvet fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és a görcsös fájdalmakat szünteti, vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket meghízaltja, vérszegény, gyenge férfiaknak a férfierőt visszaadja. Egy kúra 6 üveg szükséges. Postán utánvétellel megrendelhető dr. FÖLDES gyógyszerára és vegyészeti laboratóriumából Arad, Strada Eminescu 21. Egy üveg ára 110 lej. Hat üveg rendelésénél postai díj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktéknételek javasolják. Minden gyógyszerárban kapható.

Köszönetnyilvánítás. Berla Simon és Berla József szülei és testvérük elhalálozása alkalmából ezúton mondanak hálás köszönetet a Chebra Kadisa, valamint az Izr. Nőegylet vezetőségének, amiért hat éven át tartották szelütött, fekvő beteg szüleiket, Berla Lébet és feleségét, ti-vábbá testvérüket, Berla Lébet.

Rendszeres Zeppelinjáratot szerveznek Európa és Amerika között. Berlinből jelentik: A newyorki Asszociatod Press közlése szerint dr. Eekener amerikai tárgyalásai közelednek a befejezéshez. Az eredménnyel, mint a jölinformáltak állítják, Eekener meg lehet elégedve. Két éven belül meg lesz a rendszeres utas-szállító és postai légiforgalom Európa és Amerika között három Zeppelin-típusú léghajóval, melyeket egy konzorcium épített meg. A Graf Zeppelin szardán, Lehmann parancsnok vezetése alatt 18 óra utra megy a német iparvidék fölé. A léghajó ez alkalommal meghívott utasokat visz magával. Ugy tudják, hogy Eekener dr. Amerikából visszakerkezése után lesz a Graf Zeppelinnek újabb útja is: a birodalom keleti és északi részeibe berlini közbansó leszállással és pihenővel.

Házasság. Keszenbaum Tubi Nagyszöllös és Wingler Ede Marghita ezúton hívják meg jóbarátait és ismerőseiket, szeptember 15-én Halmiban, a Rákóczyvendéglőben tartandó esküvőjükre. (Mindenkülön értesítés helyett).

Előimádkozót kerestünk a nagyünnepre. Elsőrangú előimádkozók e hó 20-ig nyújták be ajánlatukat. Fizetési igények feltüntetendők. Utiköltséget csak a meghívottnak térítünk meg. *Az Aradi (Neológ) Zsidó Hitközség elöljárósága.*

Egy dollárt ér az ember. Minden etika azt hirdeti, hogy az emberi élet a legnagyobb érték a világban. Mindez természetesen meglehetősen általánosan hangzik és most egy angol kémikus elhatározta, hogy pontosan kiszámítja, mennyit is ér tulajdonképpen egy ember — helyesebben egy emberi test. Gondos analízis alá vette az emberi testet és megállapította, hogy milyen kémiai anyagból áll, majd kiszámította ezeknek az árát. Kiderült, hogy az emberi test — érték-telen. Testünk vastartalma éppen csak egy egészen kis szeg készítésére volna elég. A nem túlságosan elhízott ember zsirtartalmából mindössze hét darab kis szappant lehetne készíteni (persze csak egészen egyszerű mosószappant, mert a luxusszappanhoz szükséges illó olajok hiányoznak az emberi szervezetből). Még a foszfortartalmunk a legnagyobb. Két ezer gyufát lehetne készíteni egy emberi test foszfóranyagából. Kén dolgában azonban nagyon gyengén állunk, az emberi test magnéziumtartalma pedig egyetlen pillanatfelvételt sem volna elég. Az angol tudós szerint mindezek az anyagok alig érnek többet egy dollárnál. Ennyit ér tehát egy ember.

6600 méter magasságban a Himaláján. Kalkuttából jelentik a Timesnek: A német Himalája-expedícióról szóló első jelentések szerint az expedíció augusztus 10-től 20-ig két csoportra oszolva a Kincsinjungán átvezető legmegközelíthetőbb utakat. Az expedíció három tagja a Sinvu nyergén 5700 méter magasságot ért el, azonban megállapították, hogy állandó lavinaveszedelem fenyeget és ezért mindhárom visszafértek a kiindulási ponthoz. Az expedíció második csoportja a Zemu-gleccser legfelső széléig hatolt előre és 6600 méter magasságban hatalmas meredek sziklára bukkant, amely jégfalról körülveve lehetetlenné tette, hogy teherhordókkal együtt feljus-sanak rá. Az expedíció tovább folytatja kutatásait.

Budapestre és vissza

szeptember 16-ig féláron utazhat. Féláru vizum és igazolványok kaphatók Dr. Mezei menetjegyziro-dájában Cluj, Piata Unirii (Főter.) No. 1. (Városháza.)

Egy amerikai toreador drámája. Madridból jelentik: A spanyol közönség-re igazán nem lehetne ráfogni, hogy kényes és hogy ne szokott volna hozzá a bikaviadaiok legborzalmasabb jeleneteihez. Most azonban olyan bikaviadal folyt le a madridi arénában, ami még a legáharezztebb corridarajongók idegell is megviselte. Tizenöt ezer főnyi közönség nézte végig a bikaviadalt és az egyik páholyban ott ült Primo de Rivera diktátor két leányával és teljes kíséretével. A világ egyetlen amerikai toreadorja, egy Franklin nevű fiatalember tartotta premierjét. A program szerint a bikaviadal során két bikát kellett leszurnia az amerikaiaknak. Az első bikát simán elintézte a tehetséges kezdő. A második bikával azonban baj volt. Mikor a megvadult állat Franklin felé rohant, a toreador elegáns mozdulattal akart félreugrani, azonban a bika szarvával elkapta Franklin kabátját. Kabátjánál fogva magásra emelte a toreadort és körberohant vele az arénában. A közönség elborzadva nézte a vérfagyasztó jelenetet. Több nő előjött a tribünön. Mindenképpen biztosra vette, hogy a lika a következő pillanatban a földre dobja a toreadort és agyon-taposza. Az utolsó percben azonban egy fanderilónnak sikerült megmentenie Franklint. Vörös kendőjével odaugrott a bika elé, amely ledobta Franklint, de nem taposott rá, hanem a fanderilót vette üldözőbe. Franklint ájultan vitték ki az arénából. Mikor magához tért, valóságos örvénybe került, mely részeseitette a közönség. Primo de Rivera személyesen gratulált neki sikeres megmeneküléséhez.

A világ legnagyobb kincsei. A kínai anyacsászárné, Csu-Csi, akit az agg Buddhának is neveztek s aki Kínát körülbelül harminc esztendőn át kormányozta, 1908-ban halt meg. Pályafutása ugyszólván példa nélkül való volt, mert álcsony sorsból emelkedett föl, fokról-fokra, míg Nyugat császárnője nem lett. Volt neki egy kedvenc szolgája, Li-Lien-Jing, aki rengeteg kincset halmozott össze s gazdagabb volt egy alkirálynál. Ez összeírta miféle kincseket tettek az anyacsászárné koporsójába. A kincsek az ezeregy éjszaka meséit hozzák eszünkbe. A sírholtat, amelyben az anyacsászárné holttestét elhelyezték, egy hét hüvelyk vastag, aranyszálakból szőtt takaró fűtte, melyre gyöngyvirág himeztek különböző ábrákat. A takaróra selyemszövet horítottak, amelyet csipkék ékesítettek, Buddha gyönggyel kirakott másával. A holttest fején vesekőből való diadém volt, lábán egy szintén vesekőből való kösöntyű, mely a lótuszvirágot ábrázolja. Testét aranyvirágokkal díszes köpeny fűtte. Gyöngyfüzérök sokasága került a koporsóba, száz arany Buddhaképből való Buddha-szobrok. Lábatól jobbra és balra drágakövekből faragott gyümölcsök foglaltak helyet, többek közt egy óriási vesekőből való görögördinnye, ósziaracok, sárgabarokok, datolyák és más gyümölcsök. Hogy mit érnek ezek a mesés kincsek, közel se lehet felbecsülni. Hozzávetőleges számítások szerint az aranytakaró értéke 250.000 aranyfrank, a gyöngyök, rubintok, zafirok és a gyümölcsök értéke 2.800.000 frank, a lótuszvirág 2.650.000 frank, a többi virágok 2.325.000 frank. Az egész kincset megközelítőleg 156.250.000 aranyfrankra teszik, de ez az összeg kisebb, mint az igazi történelmi értéke. Azt mondják, ezek a világ legnagyobb kincsei mostanába.

A Fekete-tengerbe zuhanó orosz orosz utasszállító repülőgép. Konstancából jelentik. A kikötőtől 42 mérföldnyire a Fekete-tengerbe zuhanó egy nagy orosz katonai repülőgép, tíz utasával együtt. Az utasok között volt Fabrics tábornok, a kaukázusi szovjethadsereg aviatikai parancsnoka, aki a tengerbe fulladt. Sebástapból hadihajók mentek a katasztrófa színhelyére.

A huedinij folyó év szeptember hó 20. és 21. napjaira eső országos állat- és kárakóvásár miniszteri engedély folytán folyó év szeptember 23. és 24. napjain lesz megtartva.

Majomfarmot rendez be egy amerikai tudós. Londonból jelentik: Dr. Yerkes, az amerikai yalei egyetem tanára, nagy majomfarmot létesít biológiai kutatások céljaira. Az ember és a majom közötti evolúciós viszony tudományos megállapítására fog szolgálni a majomtelep.

Iszák színiskolát nyit. Iszák Miklós a kolozsvári Magyar Színház kitűnő művésze és főrendezője Kolozsváron színiskolát nyit, melynek célja a művészi pályára hajlamosak szakszerű nevelése és művészi kiképzése. Iszák Miklós-nak már volt Kolozsváron színiskolája, amelyből az ifjú színészek és művészen-rációk több kiváló egyénisége került ki. Iszák Miklós iskolája egy a drámai színpadon mint az operettre előkészítő férfi és női növendékeket, akiknek részét a tan- és ének művészetben is megadja a szükséges irányítást. A színiskolában való felvételt jelentkezni lehet Főter 23. sz. alatt, délután 11-1 óra között, délután pedig 5-6 óra között. Iszák Miklós színiskolája szeptember 16-án veszi kezdetét.

Irodalomtörténelmi esemélynapiros. Ezzel a címmel S. Nagy László folyóirata, az Erdélyi Szemle, érdekes vizsgálatot közöl az impérium változás idején vajudó magyar irodalmi életéről. De a legújabb szám többi cikke is egyaránt érdeklő az olvasót, aki szereti figyellemmel kísérni az eseményeket. Így írtok ti, Szabó Dezső az Ady-revizioról, Lehlit a lelkészség Marosvásáros iránt, Tereza Albert és a Dalosszövetség választások című cikke, valamint élénk szemlelődései rovatok egészítik ki és teszik tartalmasabbá az Erdélyi Szemlét.

A zsidó Kórházegyesület Brádon és Bánffyhadon A brádi kicsiny, de zsidó érzeléssel telített hitközségben szeptember elsején megalakult a Kórházegyesület helyi csoportja. Az alakul-gyülésen Kugel Sándor hitközségelnök, minden zsidó ügynek áldozatkész harcos, tartott lelkesítő beszédet, továbbá dr. Löbl Károly (Krisztyor) és a központ részéről Gábel Vilmos titkár. A gyűlés egyhangulag kinondotta a zsidó Kórházegyesület brádi csoportjának megalakulását a következő tisztikarral: elnök dr. Löbl Károly, pénztáros Brill Nusi, jegyző dr. Löbl Károlyné, választmány: dr. Kugel Dezső, Kugel Sándor, Götterer Lajosné és Goldstein Vilmosné. A gyűlés után az összes megjelentek kivétel nélkül bejelentették adományaikat a kórház javára és a kórházi sorsjegyekből is szép mennyiséget vásároltak. Bánffyhadon a hanyadvideki kerület e héten tartott gyűlése Szemes Manó nyug. államfőnököt választotta meg elnök-kül. Szemes Manó a kerület vezetésében már eddig is igen tevékeny részt vett és korát meghazudtoló frissességgel utazta be akárhányszor a nagy kerületet és mindenütt sikeresen agitált az egyesület érdekében.

Értesítés!

Megnyit Bucarestben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia”

Str. Pictor. Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel „Venetia-szálloda” vezetősége MO SESCUL tulajdonos.

Rádió

Idő: kő

Budapest, vasárnap

9.00: Ujsághirek

10.00: Egyházi

Felvárosi Plébán

11.30: A győri r

Győrben rendezet

vetítése.

15.30: A m. kir.

terium rádióelbá

v. jószákkormány

talajművelés”.

19.00: Rádió szak

operaárkat ének

gorán kísér: Polg

Lajos egyetemi n

vallástalanság és

rádiókat énekel:

ran kísér: Polgár

Utána Pontosi

17.15: A „Ma

hangversenye: I. G

Bihari: Keszergő L

votta: Palotás: 4.

adja: Nagy József

5. Murgács: Magya

laga Géza: Magyar

adja: Nagy József

7. Bihari: Magyar

18.15: A m. kir. C

hull zenekar hang

Berg Ottó karnagy

19.30: Sport- és

Barcelona. 21.20:

hangversenye. 22:

Basel. 22.15: Zene

Basel. 20.15: Jaz

kiállítástól. 21: Né

versenye. Utána sz

Bern. 20.40: Zene

Régi ólasz és néme

nekari hangverseny

Belgrad. 20.25: R

ukari hangverseny

verseny. (Könyvü

Pozsony. 21: Szlo

zene.

Breszlan. 20: J

Berlinből. 20.30: Za

22.35: Táncezen.

Brünn. 19.05: Né

20.20: Zongorahang

versenykövetítés T

Bruxelles. 20.15:

versenye. 21: Ha

Ostendéből.

Genova. 21.08: Sz

seny. Hamburg. 20:

karra. 20.30: A mi n

mann és Norag-ka

Alexander Bauman

nak közvetítése az

Katonazene. Kettev

verseny. 20.40: Esti

21.05: Zenekari hang

20: A házizenekar

Táncezen. Köln. 20:

szvit. 20.20: Esti

táncezen. Königsber

vetítése Berlinből.

Hangversenye Feren

közvetítés. 22.40: Tá

Hangverseny követ

Gramofonhangversen

dano: Madame San

asszonyosság) című op

München. 20: Suite

zenekarra. Eduard

házi zenekar hangve

korlatú és táncezen

retti közvetítése. 22.35

Norvég dalok. 23.35

Posnan. 20.30: Zene

Táncezen. Prága. 20:

delok és zenekari

Hangverseny követ

című operájának k

21.40: Zenekari hang

zene. Stuttgart. 20:

suite közvetítése Be

verseny közvetítés

20.30: Egy opera kő

Toulouise. 20.30: Bé

nekari hangverseny.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Budapest, vasárnap szeptember 8.

- 9.00: Újsághírek, kozmetika.
- 10.00: Egyházi zene és szentbeszéd a Felyárosi Plébánia-templomból.
- 11.30: A győri rádióállomás alkalmából Győrben rendezett matiné helyszíni közvetítése.
- 15.30: A m. kir. földművelésügyi miniszterium rádióeladássorozata. Fényes Béla v. jószágkormányzó: „A sziket javító talajművelés”.
- 16.00: Rádió szabad Egyetem: 1. Magyar operariákat énekel. Laurisjn Lajos. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 2. Dr. Zehery Lajos egyetemi m. tanár előadása: „A vállalatlanság és a büni”. 3. Magyar operariákat énekel: Laurisjn Lajos. Zongorán kísér: Polgár Tibor.
- Utána: Pontos időjelzés időjárásjelentés
- 17.15: A „Magyar Cimbalom-Ötös” hangversenye: 1. Osermák: Kesergő. 2. Bihari: Kesergő Lavotta siriára. 3. Lavotta: Palotás. 4. Cimbalomszóló, előadja: Nagy József okl. cimbalomtanár. 5. Murgács: Magyar nótá-egyveleg. 6. Aladja Géza: Magyar cimbalomkoncert előadja: Nagy József okl. cimbalomtanár. 7. Bihari: Magyar verbunk.
- 18.15: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel: Borg Ottó karmagy.
- 19.30: Sport- és löversenyeredmények. Barcelona. 21.30: Jose Abelle (bariton) hangversenye. 22: Zenekari hangverseny Basel. 22.15 Zenekari hangverseny. Berlin. 20.15: Jazz-szuite közvetítése a kiállításról. 21: Népszerű zenekari hangverseny. Utána szórakoztató és tánczene.
- Bern. 20.40: Zenekari hangverseny. 21: Rogi elás és német népdalok. 22.15: Zenekari hangverseny.
- Belgrad. 20.25: Rádió-kvartett. 21.45: Zenekari hangverseny. 22.50: Gramofonhangverseny. (Könnyű zene.)
- Pozsony. 21: Szlovák dalok. 22.30: Tanczene.
- Breszlau. 20: Jazz-band közvetítése Berlinből. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.45: Tanczene.
- Brünn. 19.05: Népszerű hangverseny. 20.20: Zongorahangverseny. 22.20: Hangversenyközvetítés. Trenesenteplertől.
- Bruxelles. 20.15: A házi zenekar hangversenye. 21: Hangverseny közvetítése Osnabrúgtól.
- Genova. 21.05: Szórakoztató hangverseny. Hamburg. 20: Tanc-szvit jazz zenekarra. 21.30: A mi népdalunk. Franz Baumann és Norag-kar hangversenye. 22: Alexander Baumann vidám hangjátékának közvetítése az osztrák Alpecekből. 23: Katonazenekar. Kattovitz 17: Délutáni hangverseny. 20.40: Esti hangverseny. Kaunas. 21.05: Zenekari hangverseny. København. 20: A házi zenekar hangversenye. 21.50: Tanczene. Köln. 20: Belrini köv. Jazz-szvit. 20.50: Esti hangverseny. Utána: tánczene. Königsberg. 20: Jazz-szvit közvetítése Berlinből. 20.35: A házi zenekar hangversenye. Ferenczy Honka közreműködésével. 22.30: Tanczene. Leipzig. 20: Hangverseny közvetítése Trenesenteplertől. Gramofonhangverseny. Milano. 20.30: Giorano: Madame Sans Gene (Szókimondó asszonyok) című operájának közvetítése. München. 20: Suite jazz-bandre és nagy zenekarra. Eduard Künecketől. 20.40: A házi zenekar hangversenye. Utána szórakoztató és tánczene. Nápoly. 21: Egy operai közvetítése. 23: Jazz-band. Osló. 21: Norvég dalok. 22.35: Gramofontanczene. Poczna. 20.30: Zenekari hangverseny. 23: Tanczene. Prága. 20: Operettzene. 21: Népdalok és zenekari hangverseny. 22.30: Hangverseny közvetítése Trenesenteplertől. című operájának közvetítése. Stambul. 21.40: Zenekari hangverseny. Stockholm. 20.15: Beethoven. h. gverseny. 22: Tanczene. Stuttgart. 20: Az új rádiózene. jazz suite közvetítése Berlinből. 22.30: Hangverseny közvetítése Frankfurtból. Torino. 20.30: Egy opera közvetítése Milanból. Toulouse. 20.30: Bécsi zene. 20.45: zenekari hangverseny. 21: Operarészletek.

21.30: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Tanczene. Varsó. 22.45: Tanczene. Bécs. 10.40: Hangverseny. 20.15: Puccini: A Pillangókisasszony című operájának előadása. Vilna. 20.30: Esti hangverseny. 22.45: Tanczene. Zágráb. 20.35: A Merkur egyesít hangversenye. Zürich. 21: A házi zenekar hangversenye.

Közgazdaság

Rövidesen ismét megkezdik a CFR a belföldi adósságok törlesztését

Erre a célra 1400 millió kölcshont vesz fel a vasut a Banca Nationalatól

(Bucuresti — Bukarest, szept. 7. — Az Uj Kelet tudósítójától). Amikor a kormány megkötötte a stabilizációs és ujjáépítési kölcsönt, tudvalevő, hogy a CFR számára leszakították a kölcsönnek egy bizonyos részét, amelyről azt hitték, hogy elegendő lesz azoknak az adósságoknak a kifizetésére, melyeket éveken keresztül csinált a vasut különböző szállítóinál.

Ebből a pénzből akarták megvalósítani a CFR ujjáépítési programjának első részét is.

amelyet Gaston Lerverve francia szakértő dolgozott ki, azonkívül ugyanez az ebből gondolták a CFR igazgatósága számára megfelelő forgatókötést rezerválni. A hitelezők érthető örömmel értesültek arról, hogy a CFR végre fizetni fog és mindenki szabályszerűen bejelentette a maga követelését és várta türelemmel, vagy türelmetlenül, hogy megkapja a pénzt.

A hitelezők egy része, főleg a nagyobbak, a befolyásosabbak és az ügyesebbek, kissé hosszadalmas utánjárás árán hozzá is jutottak, részben, vagy egészben, nagyon régen esedékes pénzükhöz, de a kisebb hitelezők tömege egy szép napon pénz helyett azt a felvilágosítást kapta, hogy elfogyott a pénz. Az történt ugyanis, hogy a CFR központi számviteli osztálya rossz kimutatást készített a vasut tartozásairól, aminek következtében

kiderült, hogy a CFR sokkal nagyobb összeggel tartozik magánhitelezőknek, mint amennyire számláltottak és amennyire meg volt a pénz is.

Ezért léptettek életbe újabb és újabb megszorításokat a vasut magánadósságainak kifizetésénél.

A fizetéseket általában megint beszüntette a CFR már hónapok óta és ezalatt az idő alatt Duthie angol sztrikáló gőzörővel igyekezett reorganizálni és megjavítani a CFR könyvelési osztályát. Hivatalos körökben azt hiszik, hogy

a jövő héten talán már sikerülni fog a CFR tartozásainak végleges összegét megállapítani és ha ez meg lesz, akkor a vasut megint megkezdheti a tartozások kifizetését.

Ezzel kapcsolatban a CFR vezetősége megállapodást kötött a Banca Nationalal, amelytől 1 milliárd 400 millió lej fog felvenni. Ebből a pénzből 800 millió fogja a CFR legszükségesebb forgatókövetéjé képezni, míg a fennmaradó 600 milliót a vasut régi adósságainak kifizetésére fogják fordítani. A kifizetések arányát csak a CFR összes adósságainak végleges kiszámítása után fogják megállapítani.

Újabb híradás szerint a verifikáló bizottság valószínűleg még ma befejezi a bejelentett követelések igazolását. Ebben az esetben már hétfőn megkezdik a kifizetéseket. Ertesülésünk szerint a mintegy másfélmilliárd kivevő összes követelések mindegyikének ezuttal csak egyharmadát fogja a CFR kiutalni a Banca Nationalára szóló csekk formájában.

Hirdetmény

A Mez-gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Cluj-Kolozsvár, 1928 március hó 24-én tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet alaptőkéjét 150.000 drb. 100.— lej névértékű bennutatóra szóló részvény kibocsátása által 25.000.000.— lejről 40.000.000 lejre emeli. A közgyűlés az igazgatóságra bízta, hogy az általa alkalmasnak talált időben nosassa ki az új részvényeket. A fenti közgyűlési határozattal kimondott alaptőkefelelőselet a Comisiunea Speciala Economica 24.525—929. szám alatt jóváhagyta, illetőleg engedélyezte.

Az igazgatóság ezen 150.000 darab részvényből 20.000 darabot a Zilahi Ipar és Gazdasági Bank Rt. beolvastásával felhasználta, a további 130.000 darab új részvény kibocsátását pedig a következő feltételek mellett határozta el:

Ezen 130.000 darab új részvényre minden régi 2 darab részvény birtokosának 1 darab új részvényre elővételi jogot biztosítunk, részvényenként 135.— lej árfolyam mellett. Az elővételi jog gyakorlása alkalmával a régi részvények lebehelyezés végett előntatandók.

Az esetleg nem optált részvények elhelyezéséről az igazgatóság gondoskodik. Ezen részvények kibocsátási árát 155.— lejben állapítjuk meg.

A részvényenkénti átvételi árból 100.— lejt a részvénytől, 30.— lejt a tartaléktőkére, 5.— lejt pedig részvényilleték és kiállítás költségre fordítunk.

Az elővételi jog 1929. szeptember 15-től szeptember 30-ig bezárólag minden hétköznapon az intézet pénztáránál Cluj-Kolozsvár, fiókintézetainél: Beo-lean-Bethlen, Dej-Dás, Jibou-Zsibó, Zala-

lau-Zilah és a Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár Rt.-nél, Aiud-Nagyenyed, a hivatalos órák alatt gyakorolható. Ezen idő lejártával az elővételi jog megszűnik. Az elővételi jog gyakorlásával egyidejűleg fizetendő be részvényenként 135.— lej, illetve a részvények jegyzésekor a 155.— lej ár.

A kibocsátandó részvények tulajgyzése esetében az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy a jegyzéseket legjobb belátása szerint aránylagosan redukálhassa.

A kibocsátandó új részvények 1930. évi január 1-től részesülnek az üzlet eredményében és ennélfogva a befizetett összegek után 1929 december 31-ig 12 százalékos kamatot térítünk.

A befizetésről ideiglenes elismervényt szolgáltatunk ki, melynek ellenében később megjelölendő és hirtelaplag közöztendő időponthoz adjuk ki az új részvényeket.

Cluj Kolozsvár, 1929 augusztus 31. Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Igazgatósága.

Az érelmeszesedés a 40 év feletti egyéneknél többé-kevésbé jelentkezik. Agyonmás, főfájás, szédülés, nagyothallás, zsi-bados érzés, vérkeringési zavarok, mind az érelmeszesedés tünetei. Kifüőben bevált, a tudós orvosok által ajánlott ellenszere a Cigelkán (Csehslóvákia) fakadó cigelkai „Lajos” feltüőben jódos, kelem-s izü gyógyvíz, melyből évenként 6—8 héten át 20—25 üvegnek való elfogyasztása után a szervezet felirissul, az életkeü megújul és az étvágy fokozatosan emelkedik. Kérje mindenütt. Ismer-tetüő kívánatra bárkinek sziv sen küld a Cigelkai jó dos gyógyforrások romániai vezérképviselöte, Ari-nis (Égerhát), jud. Salaj.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

- Vasárnap, szept. d. u. 3 kor: Ábris rózsája. (Nagyon olcsó mozi-helyárrakkal. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20, 10 lei. Sorozatszám: 10.)
- Vasárnap, szept. 8-án d. u. félhat órakor: Miss Amerika. (Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 11.)
- Vasárnap, szept. 8-án este 9-kor: A nóta vége. (4-szer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 12.)
- Hétfőn, szept. 9-én este 9-kor: A nóta vége. (5-ször. Napi bérlet 2. szám, C. Sorozatszám: 13.)
- Kedd este 9 órakor: Miss Amerika. (Operette-revü 14 képpen. Napi bérlet 3. sz. A. Sorozatszám: 14.)
- Szerda este 9 órakor: Topáz. (A párisi színházi évad és budapesti Vigszínház legszenzációsabb ujdonsága. Először. Premier-bérlet 2. szám. Sorozatszám: 15.)
- Csütörtök este 9 órakor: Topáz. (Ujdonság, 2-odszor. Napi bérlet 3. sz. B. Sorozatszám: 16.)
- Péntek este 9 órakor: Szupé csárdás. (Operette-ujdonság, először. Farkas Imrénék, a Nótás kapitány szerzőjének legújabb operettje. Főszereplők: Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Solthy György, Tompa Béla, Ilhász Aladgr. Leövény, Selmezy. Premier-bérlet 3. sz. Sorozatszám: 17.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

- Vasárnap, szept. 8-án d. e. 11 órakor: Matiné 15 és 10 leles helyárrakkal. Rádió! (7 felvonásosban. Főszereplő: Jackie Coogan.)
- Hétfőn 4 és félhétkor: I. Bigámia. (Izgalmas dráma 8 felvonásban. Maria Jacobini, Erna Morena és Verebes Ernő a főszerepekben.) II. Jön a Gorilla. (7 felvonás. Sid Chaplinnal.) III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárrak 30, 20 és 10 lei.)
- Kedden 4 és félhétkor: I. Bigámia. (Izgalmas dráma 8 felv. Maria Jacobini, Erna Morena és Verebes Ernő a főszerepekben.) II. Jön a Gorilla. (7 felvonás. Sid Chaplinnal.) III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárrak 30, 20 és 10 lei.)

MOZI

CORSO-filmzínház műsora:

- Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Legjobb a harmadik. Nagyszerű tragikomédia 8 felv. Főszereplők: Marcella Albani, Jean Bradin, Curt Bois. Előjáték: Ufa journal a legújabb eseményekkel.
- Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Legjobb a harmadik. Nagyszerű tragikomédia 8 felvonásban. Főszereplők: Marcella Albani, Jean Bradin, Curt Bois. Előjáték: Ufa journal a legújabb eseményekkel.

GRAND NYÁRI MOZGÓ műsora:

(A városháza udvarán.)

- Vasárnap este fél 9 órakor: Dupla műsor: 1. Gyere te bünös. Nagyszerű viggjáték 6 felvonásban. Főszerepekben: Harold Lloyd. 2. Éjfél ciklon. Szenzációs dráma. Főszerepekben: Bilye Dove és Jack Holt. Előadás alatt is lehet dohányozni.

Fizetésektelenségeket

gyorsan egyeztet

Hirsch Dávid

Braşov, Str. Porjii (Kapu-u.) 31.

Megbízhatóságáról 33 év óta előnyösen ismert. — Iparigazolványos kereskedelmi ügynök.

Minden jog fenntartva

SZONJA egy kis cseléd története

Irta: **J. Golotarewsky**

Fordította: **Szabó Imre**

Chirik: Ugyan mit beszél itt össze, miszter Bender?

Bender: En nagyon jól tudom, hogy mit beszélnek, engem nem kell kioktatni. En nem vagyok egy szőszátyár de azt meg kell mondanom, hogy a leányom, aki huszonhárom, vagy huszonhat éves, nem sokat tóketorizál, pláne... Csupa tűz és csupa láng. Öszintén megvallom, hogy nem mindenkinek gönnök én egy ilyen falatot. Van pénz, van üzlet, van gyár, vannak házak, van automobil. (Autó túlköl). És azt hiszik maguk, hogy egyedül vezeti az autót? Fenét! Tartok mellette soffört. Egy stram, egy egészséges, egy jóvágású fiúkat, az ember feléled, ha ránez. Na, kántor ur, igazam van? Nyissa ki az ajtót, mindjárt itt lesz. (Csengenek). Mit mondtam.

Chirik: (magában). Hogy nyitná már ki a te disznó fejedet. (Kinyitja az ajtót. Az autóban Cecil).

Bender: (feláll). Liebherzné is. Bender rámutat a leányára). Tessék megnézni! Ez egy ledi! Illyent kívántam magamnak mindig is az életben. Amilyennek kívántam, olyan lett. Mert én egy ilyen üzletember vagyok. Nem beszélnek sokat, inkább cselekszem.

Cecil:

Bender: Halló, Szeszülke, lám ez az én árum. Van szerencsém bemutatni miss Szeszül Bender és missis Liebherz. Csodáosan Cecil felé). Beszélj már egy szót, beszélj már! Ne légy borjú, nem vagy tizenöt éves!

Liebherzné: Nagyon örvendek.
Cecil: En is nagyon örvendek és később biztos, még jobban fogok örvendeni.
Liebherzné: Nemsokára jönnie kell a fiának, tessék, fájádjának be addig az ebédbe, együnk valamit.

Bender: Igaza van, igaza. Az ember olyan keveset beszél és mégis kiszrad a torka. Nézza, kántor ur, itt van tíz dollár, hozzon fel két üveg pezsgőt. De gyorsan.

Liebherzné: Pezsgőt? Egészen fölösleges. Van borunk, van snapsz, ha kell, van néhány üveg sörtünk.

Bender: Nem úgy van az. En azt mondom, ha öröm van a házban, akkor legyen az öröm teljes. Pezsgő nélkül nem lehet vidadni. Miért nem megy, kántor ur?

Chirik: Hová menjek üres kézzel?
Bender: (kivesz mellényzsebéből egy bankjegvet). No itt egy tízes, de szaporán.

Chirik: (magában). Szaporán, szaporán, hogy szednek ki szaporán a bejéidet. (El).

Liebherzné: Tessék befaradni az ebédbe.

Bender: No gyere, leányom. (Harry az ajtón bedugja fejét). No mit akarsz, sofförke? (Liebherzné felé). Ez a mi sofförünk, Harry sofför.

Harry:

Harry: Aj beg jör pardn. A kisasszony az autóban felejtette a retiküljét. Hozom, mert amikor kinyitottam, látam, hogy tele van pénzzel.

Bender: Először életemben látok most egy becsületes soffört. Mind meglojja az embert. Kérem én minden hófőn és csütörtökön új soffört vettem, de ezt már két hét óta tarom, látszik is, hogy igazam van. Ez egy egészen kivétel, ez a fickó. Na, gyere már leányom.

Cecil: Jövök azonnal, csak adok neki néhány címet, hogy hová menjen az autóval.

Bender: Rendben van.
Liebherzné: (az ajtóból). Tessék, tessék, fájádjon befele! (Bender és Liebherzné el).

Cecil: Mond már, voltaképen miért követtél engem ide?

Harry: Azért, mert tudni akarom,

sokáig fog-e itt maradni. És meg akarom kérdezni magától, hogy érezte magát az uton.

Cecil: Nagyszerűen éreztem magam, nagyon jól hajtott igazán.

Harry: (mélyet sóhaj, kezét a szívére teszi). Ó én istenem...

Cecil: Mi baja van?

Harry: Semmi bajom, csak a szívem fáj, szinte megreped a fájdalomtól, ha látom, hogy főköti alá akarják hozni.

Cecil: Mit törölik maga vele?

Harry: (síró hangon). Semmitse törődöm vele, semmit, semmit... de én nem bírom el ezt a nagy igazságtalanságot, nekem összessorul a szívem, ha látom, hogy le akarnak tiporni egy ilyen hihomszálát, a kezem ökölbe szorul (ökölbe szorítja kezét), amikor arra gondolok hogy egy ilyen drága, egyetlen angyalt be akarnak törni a házasság jármába.

Cecil: Harry, maga már megint udvarol.

Harry: Hogy én udvarolok! Esküszöm az életemre, hogy egy szép reggel engem halva felelnek találni, a mellem keresztül lesz löve, vagy olvasni fogja az újságban, hogy a vízbe ugrottam. Meglehet, hogy még iszon mérgezni magam a maga ágyában, vagy talán az ágya alatt.

Cecil: Harry, maga szeret engem?

Harry: Hát lehet magát nem szeretni? Hisz maga a világ legjobb angyala. Tudom, amikor ad nekem, azt mindig szívből adja... Mondja kérem, mikor viszem magát megint?

Cecil: (túrlmellenül). Jessz, jessz! Utazunk együtt, csak most menjen, apa minden perében kijöhethet.

Harry: (lejeküln). O, hogy szeretném már megérni azt a percet, amikor együtt utazunk olyan helyre, ahol senkiül nem kell félni. Szeszül, drága, még máma akarok utazni magával, o, o! a városból, messzire ki, valahová a paradicsom kertjébe.

Cecil: Kérem magát Harry, nagyon kérem, hágyja abba és menjen.

Harry: (extázisban). De én szeretlek, és különösen szeretlek, ha izgatott vagy. Mondom neked, Szeszül, ha valakié leszel én leszurom azt a valakit.

Cecil: Szeretsz?

Harry: Nagyon. Nagyon. (Átláti, csókolja. A hosszú csók közben megjelenik Bender).

Bender:

Bender: (gunyosan). Nagyszerű, nagy szerű. Szeszülke, már a sofförrel is sógorságra lépett. (A sofför felé). Mit csinálsz?

Harry: O semmit, semmit... Csak ki akartam harapni a missz fájós fogát.

Bender: És pont itt akartad kiharapni. Jobb harapós helyet nem is találtál. Mars!

Harry: (meghajol). Ajánlom magam, miszter!

(Folyt. következik.)

Az új közigazgatási törvény

magyar fordítása (jegyzetekkel és magyarázatokkal) kapható az Uj Kelet könyvosztályában. **Ára 60 lej.**

A zsidó humor kincsháza, a legvidámabb zsidó regény.

Mózes Mauthner und sein Sohn v L. Hichler.

Most jelent meg az olcsó kiadása. (334 lap) **Ára csak 82 lej.**

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában. (Postaköltség 10 lej.)

Dévaiaik

ne vásároljatok

Harisnyát Kötöttarut Selyemkombinét Selyemna drágot Selyemsálat

míg a kedden megnyíló

EL-BE

HARISNYAHÁZ

cikkeit meg nem nézitek.

Gyári lerakat!

Sohasem hallott árák

HARISNYAHÁZ EL-BE

DÉVA, Piata Unirii 16

A Loteria Sinistratilor

(Károsultak sorsjátéka) második huzása

54 nap

van még a huzásig.

Nyeremények összege

Lei 7,000.000

Egy sorsjegy ára

50 Lei,

amely össze van téve 2 drb. 25 leies jegyből.

Máramarosszigeten

a város legjobb helyén egy három utcára nyíló **nagyjövendelmű emeletes bérház** — 18 üzlethelyiséggel és nagyon szép lakásokkal — esetleg egy beköthető lakással (családi okok miatt) azonnal olcsón **eladó.** Bővebb felvilágosítással szolgál dr. **Székely Menyhért** ügyvéd, Sighet.

Kotta- Lepage jegyzék ingyen

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszerű 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díj 250 lej.

Uj diógyökér ebéd eladó. Berkovics inasztalos, Dézma-u. 2.

Keresünk üzletszerzőket és szervezőket, akik könnyű munkával szép keresetet biztosíthatnak maguknak. Cím: Cluj, Főter 20. I. em. Sorsjegytiroda.

Sadchenok adja le címüket „1871. Alba-Julia” postrestant jellege alatt.

Zongorákat adok. Boskovics Sándor Cluj, Str. Berthelot 6. I. em.

Kiadó október elsőjére egy szépen burorozott, kertrelytő, nagy, utcai parkettes szoba, fűdőszobahasználattal is, esetleg zongorahasználattal két-három személynek. Str. General Berthelot (Eötvös-u.) 28. szám.

20 hold gyümölcsös termése eladó. Cím a kiadóban.

Bejáró takarítást vállal a kiadóban vagy magánházaiknál. Címét kéri leadni a kiadóba.

Jó rövid zongora bérbeadó. — Értékesei jámborné Călea Victoriei 13. D. u. 2-4 óra között.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán **kénytelenek szemüveget viselni,** különös gondot kell fordítani arra, hogy **akár saját maguk vásárolták, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek az arcukhoz találó keretet kapjanak.**

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az ügyeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a **keretet** szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejüket és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alattjegyzett, legrégibb szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletben összeállított szemüveget cégjeggyel ellát, **a keretben előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át** díjtalanul végzi és erről írásból **garanciát vállal.**

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit teljes mértékben és értékelt, kérem szives pártfogásukat.

Kun Mátväs Fia szaklásszerész Cluj, Călea Victoriei 12. szám. Alapítási év 1864

Egyetlen magyarul Róser szakácskönyv

Irta: **Ganz Ábrahámné.** **Ára 200 lej (és portó).**

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Perzsaszőnyegek

készítéséhez külföldi fonalakkal Imperial (fényes) kg.-ként — — Lei 400 Selyem fonal — — — — — 540 Felvető (angol) — — — — — 250 Leszűvő (bordó) — — — — — 300 1 szálás finom cseh fonal kg.-ként — — — — — 300 minták és mindennemű szövekképek legolcsóbb bevásárlási forrása

SZÉKELY szőnyegszővőde ORADEA, Strada Pictor Grigorescu No. 4.

Az angol mu három

— Külpolitika

A Népszövetség ülészakala is lezárta elutazott Genfből zott Londonba. mány háromhóna nagyszabású össze külpolitikájának a új európai közsz volna hivatva. lenül jól sikerül szövetség színe elblóna radikális n gességét hangoztat gában gyakorlati vényt szerzett a m entációjának. Az ta egyezmény is p a jelek azt mutatják káskorománya a m gyakorlati megvaló belpolitikai pozíció

Ennek ellenére a kormányának háza nem mutat fel tiszt Donald népszövef csak személyes sik babérnak, melynek mutatkozni, ha a annyiszor hangozt végre a megvalósu épen ez az, amivel skepszisünket elfo lidációjá a rajnai kezdetével kétsége de az a megértő pa MacDonald a Nép hangoztatott, a gy dig nem tudott gy az európai nagyf legyverkeznek s melynek sürü lánvargások is erősen sok bizakodással a igazi világbeke ir zoltan állithatjuk. telben a munkásko tató ígéretek. U Donaldék még ne realis erővel, hogy mus kinövéseire m szerszámokkal mer Palesztinától Indiá egymásnak uszító forrongának s a T kínai feszültség m talmak boszorkány reit sejtjük.

Mialatt MacDona gességét hangoztat oroszországban a vö egy új világháboru tik elő. Valahol tel az ellentmondásokn szűltége húzódi g dalmaskodokat és san meggondolkozta taja, mint az a tén u francia miniszte vetség szeptemberi nagy dobbal keltett pai Egyesült Állat szükségessége melle nácsútlésen már csak kat hallabott Euro Bizonys hogy ne kon mulik, hogy n muk alatt nem tud rányeket elérni. A